



Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

KONFERENCJA

„Odpady i rekultywacja terenów przemysłowych, zwłaszcza górniczych. Prawo, technologie, finanse.”

Katowice, 23 czerwca 2014 roku

Możliwości dofinansowania procesu rekultywacji terenów przemysłowych ze środków NFOŚiGW

Jerzy Swatoń; Wanda Galikowska -Kopacka
Departament Ochrony Ziemi NFOŚiGW



Plan prezentacji

- Wprowadzenie – krótko o NFOŚiGW.
- Finansowanie przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW.
- Projekty rekultywacji w programach priorytetowych NFOŚiGW:
 - Ochrona powierzchni ziemi,
 - Geologia i geozagrożenia,
 - Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin,
 - Innowacje.
- Strony, które warto odwiedzić.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej



- 25 lat doświadczenia w finansowaniu projektów z obszaru ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- powołany w okresie zmian ustrojowych 1989 roku;
- państwowa osoba prawna;
- zespół doświadczonych ekspertów;
- współtworzy jedyny na skalę światową system finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej;



Status prawny NFOŚiGW



- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest państwową osobą prawną w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, **nadzorowanym przez Ministra Środowiska**
- Celem działania NFOŚiGW i WFOŚiGW jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej; są **instytucjami wdrażającymi POLiŚ**
- NFOŚiGW wykonuje zadania **Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji**.
- Zasady finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej poprzez NFOŚiGW określa Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. **Prawo ochrony środowiska** (t. j. Dz.U.2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) oraz ustawy branżowe.

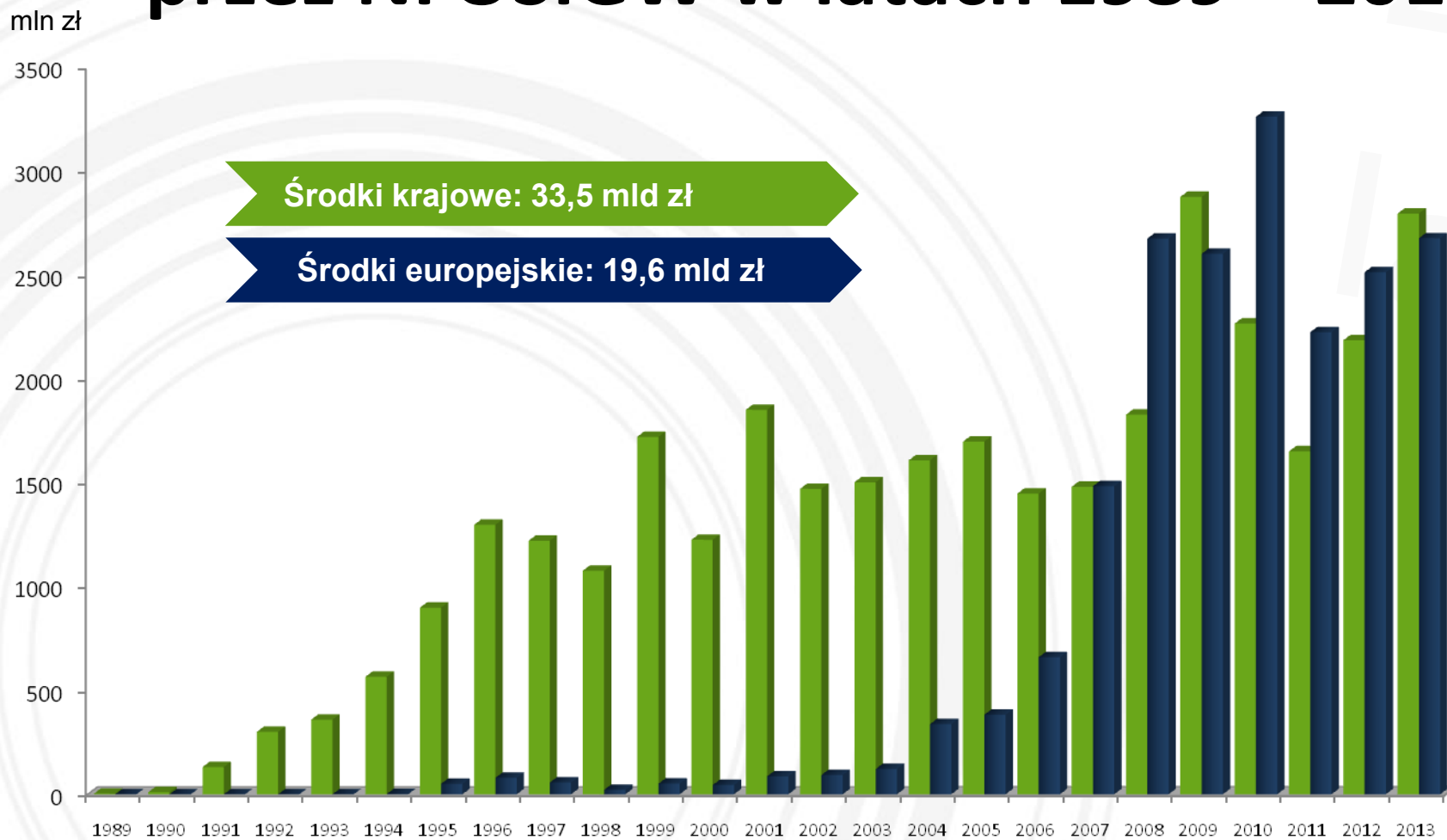


Status prawny NFOŚiGW



- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.
- **Strategia działania NFOŚiGW na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020** (z tego dokumentu wynikają priorytety naszego działania).
- Wspólna strategia działania NFOŚiGW i WFOŚiGW na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020.
- List intencyjny o wzajemnej współpracy pomiędzy Samorządami Województw, WFOŚiGW oraz NFOŚiGW.
- Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (perspektywa do 2020 roku).

Finansowanie ochrony środowiska przez NFOŚiGW w latach 1989 – 2013



Formy finansowania przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finansuje działalność ekologiczną poprzez:

- udzielanie oprocentowanych **pożyczek** preferencyjnych (w szczególnych przypadkach umarzalnych);
- udzielanie **dotacji**, w tym:
 - **dopłat do oprocentowanych pożyczek,**
 - **częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,**
 - **dopłat do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji,**
 - **dopłat do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji;**
- **nagrody** za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Zarządzanie finansami publicznymi poprzez programy priorytetowe NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zarządza finansami publicznymi na działalność ekologiczną poprzez **programy priorytetowe**.

Program priorytetowy zawiera następujące elementy:

- **Cel** programu.
- **Wskaźniki** osiągnięcia celu i **harmonogram** ich osiągania (np. wielkość redukcji emisji gazów cieplarnianych, wielkość redukcji emisji pyłowo – gazowej, moc zainstalowanych oze itd.).
- **Budżet** programu.
- **Okres wdrażania** programu.

Zarządzanie finansami publicznymi poprzez programy priorytetowe NFOŚiGW c.d.

- **Terminy** i sposób składania wniosków (np. tryb konkursowy, tryb ciągły)
- Szczegółowe **zasady** udzielania dofinansowania:
 - **Formy** dofinansowania (pożyczka lub/i dotacja);
 - **Intensywność** dofinansowania (np. do **50%** kosztów kwalifikowanych);
 - **Warunki** dofinansowania (np. uwarunkowania wynikające z przepisów o pomocy publicznej);
 - Informację kto może być **Beneficjentem**.

Zarządzanie finansami publicznymi poprzez programy priorytetowe NFOŚiGW c.d.

- Podstawy **prawne** udzielenia dofinansowania;
- **Rodzaje** dofinansowywanych przedsięwzięć;
- Szczegółowe **kryteria** wyboru przedsięwzięć;
- Informację o **kosztach kwalifikowanych**;
- Opis **procedury wyboru** przedsięwzięć (dla programów priorytetowych dla których nabór realizowany jest w trybie konkursowym dołącza się regulamin konkursu, który zawiera m.in. punktację zgłaszanych wniosków).

Programy priorytetowe NFOŚiGW w roku 2014

1. **Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.**
2. **Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi.**
3. **Ochrona atmosfery.**
4. **Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.**
5. **Międzynarodowe .**

Gdzie szukać krajowych środków na rekultywację?

Priorytet 2

„Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi”

Program 2.2.

„Ochrona powierzchni ziemi”

Wsparciu podlegają m.in.:

- stopniowe przechodzenie z systemu polegającego na składowaniu odpadów na system wspierający ich przetworzenie i odzysk surowców ,
- zapobieganie powstawaniu odpadów ,
- wdrażanie małodopadowych technologii produkcji ,
- energetyczne wykorzystanie odpadów poprzez ich termiczne przekształcanie w szczególności ulegających biodegradacji, w tym osadów ściekowych ,
- **rekultywacja i/lub rewitalizacja terenów zdegradowanych działalnością przemysłową , gospodarczą, wojskową oraz na skutek zjawisk naturalnych,**
- racjonalne i efektywne gospodarowanie kopalinami,
- rozwój w zakresie technologii wykorzystujących energię z różnych zasobów surowcowych, a także rozwój technologii niskoemisyjnych (np. czystych węglowych).

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 1) Przedsięwzięcia wskazane przez GIOŚ – „bomby ekologiczne”

Rodzaje przedsięwzięć:

- projekty dotyczące **unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych** lub **działań naprawczych** lub **rekultywacji** zanieczyszczonej gleby, ziemi i wód gruntowych, likwidujące zagrożenie dla środowiska naturalnego o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym, które uzyskują rekomendację GIOŚ, jako stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, w szczególności dla zdrowia i życia ludzkiego (w tym przedsięwzięcia realizowane w formie wykonania zastępczego)

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 1) Przedsięwzięcia wskazane przez GIOŚ – „bomby ekologiczne”

Rodzaje przedsięwzięć c.d.:

- wykonanie dokumentacji dla przedsięwzięć z zakresu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych oraz działań naprawczych lub rekultywacji zanieczyszczonej gleby, ziemi i wód gruntowych, likwidujących zagrożenie dla środowiska naturalnego o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym, które uzyskają rekomendację GIOŚ, jako stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska,

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 1) Przedsięwzięcia wskazane przez GIOŚ – „bomby ekologiczne”

➤ zawierające w szczególności:

- analizę **wariantów** (wraz z uwzględnieniem wariantu zerowego) realizacji przedsięwzięcia z uwzględnieniem oceny zagrożenia dla zdrowia ludzi i stanu środowiska,
- analizę **możliwości finansowania** realizacji przedsięwzięcia z uwzględnieniem dopuszczalności pomocy publicznej oraz stosowania zasady „zanieczyszczający płaci”,
- określenie **sposobu** usunięcia i **unieszkodliwienia** odpadów niebezpiecznych lub przeprowadzenia **działań naprawczych** lub **rekultywacji**, w tym sposobu oczyszczania gleby, ziemi i wód gruntowych lub sposobu ograniczenia możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń,
- **zakres rzeczowy** przedsięwzięcia i **kosztorys, dokumentację** niezbędną do ubiegania się o wymagane prawem decyzje.

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 1) Przedsięwzięcia wskazane przez GIOŚ – „bomby ekologiczne”

Formy dofinansowania

- **dotacja** do **80 %** kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia (*nie dotyczy wykonania zastępczego*)
- **pożyczka** do **90%** kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia z uwzględnieniem przepisów dotyczących dopuszczalności pomocy publicznej.

warunki udzielania pożyczki:

- oprocentowanie pożyczki w skali roku wynosi:
 - ✓ **0,5 %** - dla przedsięwzięć realizowanych w formie wykonania zastępczego,
 - ✓ **3,5 %** - dla pozostałych przedsięwzięć
- umorzenie – **do 30 %** (*nie dotyczy wykonania zastępczego*)

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 1) Przedsięwzięcia wskazane przez GIOŚ – „bomby ekologiczne”

- **okres finansowania:**
 - ✓ **10 lat** dla przedsięwzięć realizowanych w formie wykonania zastępczego
 - ✓ **15 lat** dla pozostałych przedsięwzięć liczony od daty wypłaty pierwszej transzy pożyczki,
- **okres karencji: do 18 miesięcy** od daty zakończenia realizacji przedsięwzięcia (karencja nie dotyczy zwrotu środków odzyskanych przez Beneficjenta od zobowiązanego);

warunki udzielania dotacji:

- w przypadku otrzymania korzyści majątkowej z tytułu odpłatnego rozporządzenia oczyszczonym terenem należy zwrócić NFOŚiGW kwotę dotacji w całości lub do wysokości przysporzenia.

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 1) Przedsięwzięcia wskazane przez GIOŚ – „bomby ekologiczne”

Beneficjenci:

- **jednostki samorządu terytorialnego i ich związki**, w tym jednostki samorządu terytorialnego realizujące przedsięwzięcia w formie wykonania zastępczego,
- **podmioty publiczne** działające w imieniu Skarbu Państwa,
- **przedsiębiorcy**.

Warunki brzegowe:

- przedsięwzięcie uzyskało rekomendację GIOŚ i znajduje się w zestawieniu GIOŚ obiektów stwarzających najpoważniejsze zagrożenie dla środowiska, przewidzianych do likwidacji,
- w przypadku realizacji przedsięwzięcia w formie wykonania zastępczego, zobowiązany nie może w danej chwili pokryć kosztów rekultywacji.

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 2) Rekultywacja terenów zdegradowanych i składowisk odpadów komunalnych

Rodzaje przedsięwzięć:

- przedsięwzięcia polegające na przeprowadzeniu **działań naprawczych** lub **rekultywacji** powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych, w tym terenach zanieczyszczonych przez przemysł,
- przedsięwzięcia dotyczące **zamykania** i **rekultywacji** składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których składowane były odpady komunalne.

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 2) Rekultywacja terenów zdegradowanych i składowisk odpadów komunalnych

Warunki brzegowe:

tereny zdegradowane:

- pozytywna opinia właściwego terytorialnie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
- wniosek uwzględnia przeznaczenie co najmniej **20%** oczyszczonego terenu pod tereny zieleni

składowiska odpadów komunalnych:

- **powierzchnia** składowiska lub łączna powierzchnia składowisk, rekultywowanego obszaru łącznie min. **2 ha**.
- **okres realizacji** przedsięwzięcia **nie dłużej niż 2 lata** od daty podpisania umowy o dofinansowanie
- maksymalny udział środków NFOŚiGW – **500 tys.zł./ha**

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 2) Rekultywacja terenów zdegradowanych i składowisk odpadów komunalnych

Formy dofinansowania:

- dotacja do **50 %** kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia (*wyłącznie dla rekultywacji składowisk*); z uwzględnieniem przepisów dotyczących dopuszczalności pomocy publicznej.
- pożyczka do **90%** kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia – z uwzględnieniem przepisów dotyczących dopuszczalności pomocy publicznej.

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 2) Rekultywacja terenów zdegradowanych i składowisk odpadów komunalnych

Warunki udzielania pożyczki:

- ❖ oprocentowanie pożyczki w skali roku - **3,5 %**,
- ❖ **umorzenie - do 30%** (*nie dotyczy wykonania zastępczego*),
- ❖ okres finansowania: **do 15 lat** liczony od daty wypłaty pierwszej transzy pożyczki,
- ❖ okres karencji: **do 18 miesięcy** od daty zakończenia realizacji przedsięwzięcia.

Program 2.2. Ochrona powierzchni ziemi

Część 2) Rekultywacja terenów zdegradowanych i składowisk odpadów komunalnych

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- podmioty publiczne działające w imieniu Skarbu Państwa,
- przedsiębiorcy.

Program 2.3. Geologia i geozagrożenia

Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych.

Część 2) Przeciwdziałanie osuwiskom ziemi i likwidowanie ich skutków dla środowiska.

Program 2.3. Geologia i geozagrożenia

Cel programu

1. Zadania **państwowej służby geologicznej** określone w art. 162 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981 z późn. zm.) i państwowej służby hydrogeologicznej określone w art. 105 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.), oraz w art. 162 ustawy Prawo geologiczne i górnicze.
2. **Badania i prace geologiczne** dla ochrony środowiska.
3. **Dokumentowanie** zasobów wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

Program 2.3. Geologia i geozagrożenia

Cel programu c.d.:

4. Rozpoznawanie możliwości wykorzystania wód uznanych za kopaliny (zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981z późn. zm.).
5. **Wykonywanie dokumentacji geologiczno-inżynierskich osuwisk stanowiących zagrożenie dla środowiska wraz z projektami budowlanymi zabezpieczenia lub stabilizacji osuwisk.**

Program 2.3.Geologia i geozagrożenia

Cel programu c.d.:

6. **Wykonywanie prac stabilizacyjnych i zabezpieczających dotyczących osuwisk stanowiących zagrożenie dla środowiska, urządzeń i obiektów ochrony środowiska, gospodarki wodnej, obszarów cennych przyrodniczo i zabytków kultury; prace nie obejmują remontów i modernizacji dróg, budynków, urządzeń i obiektów zagrożonych lub uszkodzonych przez osuwiska.**

Program 2.4. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin

Cel programu

Celem programu jest **ograniczenie** negatywnego oddziaływania na środowisko wynikającego z wydobywania kopalin i likwidacji zakładów górniczych poprzez:

- **rekultywację** powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością wydobywczą,
- **eliminowanie zagrożeń** wynikających z zakresu budowy i użytkowania obiektów budowlanych i wyrobisk zakładów górniczych,
- **monitoring** stanu środowiska i przeciwdziałanie poważnym awariom w górnictwie.

Program 2.4. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin

Budżet:

- Planowane zobowiązania dla bezzwrotnych form dofinansowania wynoszą **301 814,4 tys. zł.**
- Planowane zobowiązania dla zwrotnych form dofinansowania wynoszą **10 000 tys. zł.**
- Alokacja środków w latach **2014-2018**

Program 2.4. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin

Terminy i sposób składania wniosków:

Nabór wniosków odbywa się **w trybie ciągłym**.

Szczegółowe zasady udzielania dofinansowania:

Formy dofinansowania:

Dotacja i pożyczka z możliwością umorzenia do **30%** wielkości pożyczki.

Intensywność dofinansowania

Dotacja – do **100%** ; pożyczka do **80%** kosztów kwalifikowanych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących dopuszczalności pomocy publicznej.

Likwidacja szkód górniczych - kilka faktów

- Działania finansowane przez NFOŚiGW od **1992r;**
- **217** umów zawartych do **2013r;**
- W formie dotacji przeznaczono **1,6 mld zł;**
- Łączny koszt zrealizowanych przedsięwzięć przekroczył **3,2 mld zł.**



Kilka przykładów projektów z zakresu rekultywacji.



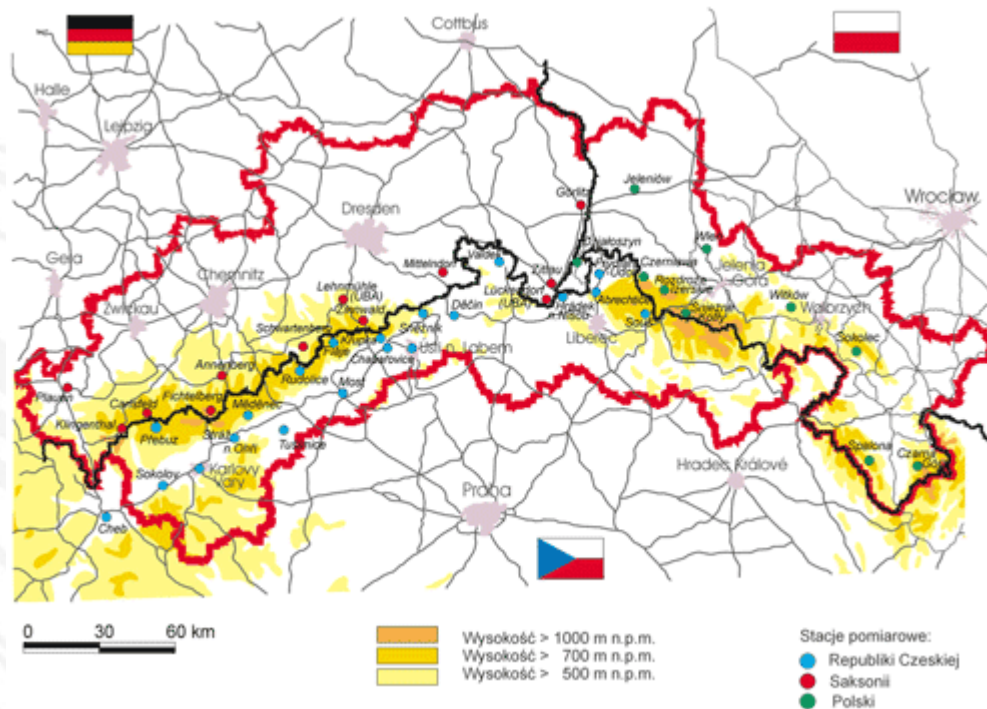


W 1994 r. rozpoczęła się realizacja jednego z największych wieloletnich programów NFOŚiGW – finansowanie prac likwidacyjnych i rekultywacyjnych w górnictwie siarki na terenach pogórnicznych kopalni siarki „Machów” S.A



www.nfosigw.gov.pl





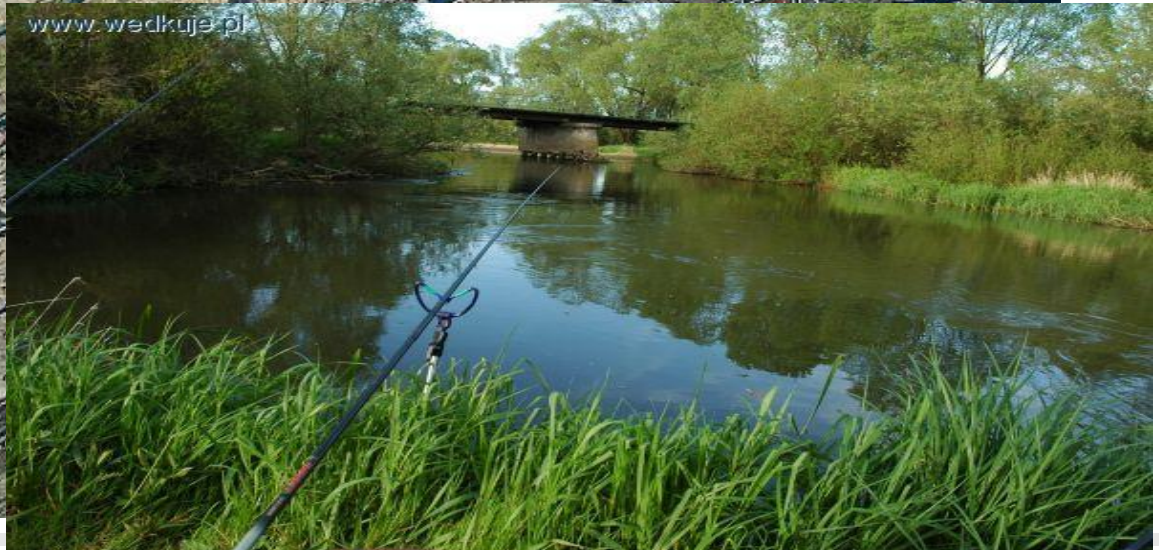
NFOŚiGW udzielił też pomocy finansowej na rekultywację terenów po eksploatacji węgla brunatnego m. in. w rejonie „czarnego trójkąta”. Projekt obejmował rekultywację, zagospodarowanie terenu i likwidację zagrożenia spowodowanego osuwaniem się zwałowiska w kierunku granic państw sąsiednich (Czech i Niemiec)



Pożyczką NFOŚiGW wsparto m.in. kopalnię Belchatów, której część przeznaczono na ochronę rzeki Widawki przed zanieczyszczeniem.



www.wedkuje.pl



Z udziałem dofinansowania NFOŚiGW zrekułtywowano m. in. staw osadowy zawierający odpady po nieczynnych zakładach produkcji koncentratów uranowych i byłej kopalni w Kowarach.



**Pomoc finansową otrzymała też Kopalnia
Węgla Brunatnego „Konin” z przeznaczeniem
na rekultywację wyrobiska
poeksploatacyjnego.**





Kopalnia Węgla Brunatnego
Sieniawa Sp. z o.o.

**KWB „Sieniawa”
również przeznaczyła
dofinansowanie
NFOŚiGW na
rekultywację terenów
po eksploatacji złoża.**



ZROBILIŚMY JEZIORO

idealne dla wędkarzy i nie tylko

Program 5.9 GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych

Informacje ogólne

Gekon – **Generator Koncepcji Ekologicznych**, to pierwszy w Polsce program branżowy w dziedzinie działań proekologicznych wspólnie przygotowany i realizowany przez Narodowe Centrum Badan i Rozwoju oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Program wspiera projekty z sektora prywatnego nakierowane na przeprowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, a następnie na wdrożenie powstałych w ich wyniku innowacyjnych technologii proekologicznych.

Program wychodzi naprzeciw wyzwaniom określonym w unijnej strategii Europa 2020 i Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2020.

Program 5.9 GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych

Cel programu, jego budżet

Celem programu jest przeprowadzenie badań naukowych, prac rozwojowych oraz wdrożenie powstałych w ich wyniku **innowacyjnych technologii proekologicznych**.

Cel ten jest realizowany w ramach wspólnego Przedsięwzięcia realizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) na podstawie zawartego Porozumienia oraz Umowy w **5 wybranych obszarach**.

Budżet Programu to **400,00 mln** złotych, z czego **200,00 mln** zł pochodzi ze środków **NCBiR** i **200,00 mln** zł pochodzi ze środków **NFOŚiGW**.

Program 5.9 GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych

Obszary realizacji

- Środowiskowe aspekty pozyskiwania gazu niekonwencjonalnego.
- Efektywność energetyczna i magazynowanie energii.
- Pozyskiwanie energii z czystych źródeł.
- Ochrona i racjonalizacja wykorzystania wód.
- **Nowatorskie metody otrzymywania paliw, energii i materiałów z odpadów oraz recyklingu odpadów.**

Program 5.9 GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych

Beneficjenci

- **Przedsiębiorcy** w rozumieniu Ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.) posiadający siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
- **Konsorcja naukowe** - grupa jednostek organizacyjnych, w której skład wchodzi co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden przedsiębiorca, podejmujące na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcia obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, których liderami są przedsiębiorcy.
- **Grupy przedsiębiorców** działających wspólnie na podstawie **umowy**, w skład której wchodzi co najmniej dwóch przedsiębiorców w rozumieniu art. 1 Załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. (Dz. Urz. UE L 214 z 9.08.2008, str.3).

Aktualne publikacje NFOŚiGW dostępne na stronie internetowej

- Przewodnik po programach priorytetowych -

<http://www.nfosigw.gov.pl/publikacje/dokumenty-programowe#przewodnik>

- Spotkania Forum NFOŚiGW budują nasze kompetencje -

<http://odpady-dobre-praktyki.pl/>

Dziękujemy za uwagę:

Jerzy Swatoń
+48224590545

j.sawaton@nfosigw.gov.pl

Wanda Galikowska-Kopacka
+48224590507

w.galikowska@nfosigw.gov.pl

Zapraszamy na strony
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

www.nfosigw.gov.pl

oraz do udziału w forum

„Dobre praktyki w gospodarce odpadami”

www.odpady-dobre-praktyki.pl

25
lat



www.nfosigw.gov.pl

